

מה? לילדים
נושא פרסים
בעמ' 6-7

גיליון
מס' 224

מה בפרשה? ובהפטרה?

נהנה לקרוא את
העלון?
השתתפותך בהמשך
ההפצה, תאפשר לך

קראו והכירו ב-7 דקות!

הילד פתר את החידות
ואין לך דרך לצלם
ולשלוח?
תתקשר לעדכן! מגיע
לו להשתתף
בהגרלות!!!

פרשת פקודי - החודש

פרשה זו עוסקת בפרוט כמות הזהב, הכסף והנחושת שנאספו ולמה שימשו במלאכת המשכן; הכנת בגדי הכהנים; ריכוז הכלים והבאתם אל משה שמקים את המשכן, מושח את הכלים על מנת לקדשם, ומעמיד כל דבר במקום הראוי לו; ותיאור היות ענן ה' על המשכן בכל זמן השריית שכינה.

פירוט כמות הזהב, הכסף והנחושת שנאספו ולמה שימשו במלאכת המשכן

הפרשה פותחת במילים: "אלה פקודי המשכן משכן העדות וכו'" ומציינת את סיום ביצוע המלאכה ביד בצלאל ואהליאב המופקדים עליה. היא מסכמת את כמות הזהב,² הכסף³ והנחושת,⁴ ואת פירוט היעוד של כל אחד ממתכות אלו.

הכנת בגדי הכהנים

בהמשך הפרשה מבוארת מלאכת הכנת בגדי הכהונה שבמסגרתה נעשה שימוש ב: זהב, תכלת, ארגמן תולעת שני (שלושה מיני צמר צבוע) ושש משזר (פשתן יקר), כאשר הזהב היה טווי יחד עם כל אחד מן החוטים. האפוד (מעין סינר שכיסה את חלקו התחתון⁵ של הכהן, בעל כתפיות) שעל כתפותיו הונחו שתי אבני השוהם משובצות בזהב ועל גביהן חרותים שמות השבטים,⁶ ואליו חובר החושן בו מוקמו בארבעה טורים שנים עשר אבנים יקרות, כנגד י"ב שבטים. המעיל העשוי כולו תכלת, כאשר בתחתיתו - שנתפרה על מנת שלא תיקרע, פעמוני זהב ורימונים לסירוגין.

¹ שורש פ.ק.ד. מלשון ספירה - של משקל התרומות והכלים שיוצרו מכך
² עשרים ותשע כיכר, ושבע מאות ושלושים שקלים (כ-1374 ק"ג).
³ מאה כיכר, ואלף ושבע מאות וחמשים שקלים (כ-4727 ק"ג). הכסף שימש להכנת האדנים בתחתי הקרשים, את הווים ואת החשוקים שחיבור בין הקרשים מצידם העליון (היה חריץ בראש הקרש, ועל חציו הונח חישוק שחיבר אותו לקרש המחוץ שנמצא על ידו).
⁴ שבעים כיכר, ואלפים וארבע מאות שקלים (כ-3328 ק"ג). הנחושת שימשה להכנת אדני פתח המשכן וחצרו, ולהכנת משכן העולה וכל כליו.
⁵ לדעת רש"י כיסה רק את חלקו האחורי, ולדעת הרשב"ם היה מעין חצאית הפתוחה מעט מלפנים.
⁶ ששה על כל אחת.

בנוסף לבגדים אלו הוכנו בגדי 'שש' לאהרון ובניו: כתונת, מצנפת, (לאהרון) מגבעות (לבניו), מכנסיים ואבנט.⁷ הפסוק חוזר לבגדי אהרון ומתאר את הכנת הציץ, עליו יכתבו כעת את שם ה', ויחברו בעזרת "פתיל תכלת" לראש אהרון.⁸

ריכוז הכלים והבאתם אל משה שמקים את המשכן, מושח את הכלים על מנת לקדשם, ומעמיד כל דבר במקום הראוי לו

עם סיום מלאכת התרומה והכנת המשכן, הכלים והבגדים, מרכזים הכל לפני משה. "וירא משה את כל המלאכה והנה עשו ואתה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אותם משה".⁹

הקב"ה פונה אל משה ומצווהו על הקמת המשכן בא' בניסן, על כליו ועל מכלול הדברים המרכיבים את הבית, וכן בגדי הכוהנים, תוך משיחת הכל בשמן המשחה על מנת לקדשם. "ויעש משה ככל אשר צוה ה' אותו¹⁰ כן עשה".

בהגיע היום מתחיל משה להקים בעצמו¹¹ את המשכן. ראשית מעמיד את הקרשים הנתונים באדנים ומחברים באמצעות הברחים, ולאחר מכן פורש את היריעות ואת עורות העיזים והתחשים. הוא מכניס לתוך הארון את הלוחות, מכניס את הבדים (מוטות) לטבעות, ומניח את הכפורת מלמעלה. הוא מכניס את הארון אל עומק המשכן, ופורש על גבי הקרשים את הפרוכת החוצצת בין חלקי המשכן בציווי ה'. הוא מניח את השולחן מחוץ לפרוכת - בצידו הצפוני של המשכן - ועורך עליו את הלחם. הוא ממקם את המנורה מול השולחן - בצידו הדרומי של המשכן - ומדליק את נרותיה. הוא שם את מזבח הזהב "לפני הפרוכת" ומקטיר עליו את קטורת הסמים. הוא פורש את 'מסך הפתח' למשכן, ומולו ממקם את מזבח העולה העשוי נחושת, ומקריב עליו את קרבן העולה והמנחה.¹² הוא מניח את הכיור בין המשכן למזבח וממלא אותו מים שישמשו את הכוהנים לקדש ידיהם ורגליהם בבואם לעבוד במשכן. הוא מקים את החצר מסביב למשכן ופורס את 'מסך שער החצר' ובכך מסיים את מלאכת המשכן.

תיאור היות ענן ה' על המשכן בכל זמן השריית שכינה

הפרשה מסיימת בתיאור חניית הענן על המשכן לסימון השריית שכינה - כאשר בזמן זה משה מנוע מלהיכנס ולדבר עם ה' - ובהיות עליית הענן סימן ואות לבני ישראל כי הם עומדים שוב לצאת לדרך.

קריאת המפטיר עוסקת במצוות קידוש החודש ובחובת זכירת יציאת ומצרים וסיפור מה שאירע בה לדורות הבאים.

הקב"ה מצווה את משה ואהרון במצוות קידוש החודש וקובע את חודש ניסן כחודש הראשון.

חגיגת ליל הסדר בפעם הראשונה

ה' מורה למשה על חובת "כל עדת ישראל" לקחת ביום י' בניסן שה תמים, זכר, בן שנה, אחד לכל משפחה או מספר משפחות קטנות המצטרפות לאכול ביחד - על מנת שלא יגיעו לידי מצב שיישאר בשר קורבן בסיום הזמן המותר באכילתו. בני ישראל מצווים לוודא בכל יום מארבעת הימים¹³ הקרובים שלא נפגם השה אותו ישחטו לקראת ערב של

⁷ האבנט נעשה משילוב של: שש, תכלת, ארגמן ותולעת שני.

⁸ הציץ נקשר בחמישה חוטים. שנים בכל צד - אחד למעלה ואחד למטה, ואחד נוסף באמצע - שעבר מעל המצנפת (רש"י לט, לא).

⁹ בירכם "יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידיכם" והוסיף לברכם מה שנאמר בתהילים (צ): "יהי נועם ה' אלוהינו עלינו וגו'" (רש"י שם, מג).

¹⁰ לשון זו נשנית מספר פעמים, להגיד שבחו של משה רבינו שלא שינה דבר ממה שציווה אותו ה'.

¹¹ לאחר שלא נטל חלק במשכן, השאיר לו הקב"ה את עצם הקמתו - שלא הצליח שום אדם לעשות מחמת משקלם הרב של העצים, ועשה משה עצמו כאילו מעמיד ועמדו בנס (רש"י שם, שם על פי מדרש תנחומא פקודי, יא).

¹² בכל שמונת ימי המילואים הקריב משה כל קורבנות ציבור, מלבד מה שצווה אהרון ביום השמיני (רש"י מ, כט).

¹³ רש"י (שם, ו) מבאר את הצורך בהקדמת לקיחת השה לשחיטתו ארבעה ימים, על פי דברי רבי מתיא בן חרש שבזמן שהייתה צריכה להתקיים שבועת הקב"ה לאברהם שיגאלו בניו, לא היו בידם מצוות שיכולו להיגאל על ידם ונתן להם ה' דם מילה ודם הברית. ומאחר והיו שקועים בעבודה זרה, היה צורך לנתק אותם

יום י"ד ניסן. עוד הם מצווים לקחת מדם השה ולהזות על חלקו הפנימי של המשקוף ומזוזות הפתח, בכדי לסמן את העובדה כי כאן גרים בני ישראל¹⁴ "ולא יהיה בכם נגף למשחית בהכותי בארץ מצרים". את בשר השה מצווים הם לצלות בשלמותו ולאכול יחד עם מצות ומרור. הם מזהירים שלא לאכול מן הפסח לאחר עלות השחר של יום ט"ו ועם הנץ החמה לשרוף את הנותר באש. הקב"ה מורה כי הקורבן יאכל בצורה שמוכנים ליציאה באופן מידי: **"מתניכם חגורים נעליכם ברגלכם ומקלכם בידם"**. בני ישראל מצווים לחגוג מעתה בכל שנה את יום יציאתם ממצרים. הם נדרשים לבער את החמץ מבתיים ולאכול באותו שבוע רק מצות.¹⁵ היום הראשון והיום האחרון של החג נאסרים בעשיית מלאכה מלבד זו הנצרכת לצורך הכנת המאכלים שלא ניתן היה להכיןם מבעוד מועד. ה' חוזר בשנית על איסור עשיית מלאכה ואזהרת אכילת חמץ, תוך ציון המילה: **"לדורותיכם"**.¹⁶

מסר מהפרשה

בפתיחת הפרשה התורה מאריכה בתיאור מפורט של מלאכת המשכן – החומרים, המידות והדיוק בפרטי הפרטים. לעומת זאת, בסיומה אנו קוראים על רגע נשגב: **"וַיִּכַּס הָעָם אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וּכְבוֹד ה' מָלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן** – "התגלות השכינה.

לכאורה, יש כאן פער: כיצד ייתכן שמעשי כפיים גשמיים, עיסוק טכני בפרטים קטנים, מובילים להתגלות כה מרוממת? אלא שהתורה מלמדת אותנו יסוד גדול: **השראת השכינה אינה מגיעה מתוך רגעים נשגבים בלבד, אלא דווקא מתוך עמל, התמדה ודיוק בפרטים הקטנים**. כשאדם משקיע גם במעשים הפשוטים מתוך יראת שמים, אזי זוכה הוא לחוות את קרבת ה' באמת.

מהמציאות הרוחנית הנמוכה בה היו, ואמר להם (שם, כא): **"משכו וקחו לכם"**, "משכו" ידיכם (כלומר עזבו) מעבודת כוכבים "וקחו לכם" צאן של מצווה. כלומר שינוי השימוש בדבר מסוים, משימוש פסול של עבודה זרה לשימוש של מצווה.

¹⁴ **רש"י** (שם, יג) מבאר שהיו בני ישראל גרים בקרב המצרים.

¹⁵ **רש"י** (שם, טו) מביא שאכילת המצות הינה רשות בכל שבעת ימי החג, מלבד בלילה הראשון עליו נאמר: **"בערב תאכלו מצות"**.

¹⁶ שלא יאמרו שפרטים אלו נוהגים היו רק בפסח הראשון, שנחגג במצרים (**רש"י** שם, יז).

הפטרת החודש

ההפטר¹⁷ עוסקת בשיעורי המידות והמשקל; התרומות המיועדות לנשיא וחיובו להרים תרומה; טהרת בית המקדש; פירוט קורבנות הנשיא בחגים; תפקיד שער החצר הפנימית בשבת ובראש חודש; כניסת העם והנשיא דרך השערים בחגים; קורבנות הנשיא במועדים; קרבן נדבה של הנשיא; קרבן התמיד ופירוט עבודתו והנהגת הנשיא בחלוקת הנחלה.

"כה אמר ה' אלוקים" למלכי יהודה קודם חורבן הבית. בעבר רימיתם את העם, וכעת שמוניתם להנהגה על ידי מלכי פרס¹⁸ "חמס ושד הסיר" וסלקו את המיסים שהטלתם עליהם. אל תרמו במידה ובמשקל. עישרון יימדד תמיד כעשירית "החומר" - איפה, משקל השקל 20 גרה, ומטבעות של 20, 25, 10 ו-5 יהיו מנה.¹⁹ שיעור התרומה לא יפחות מ-1/60, מן השמן תתנו 1/10, ומן הצאן תביאו 1/200. כל התרומות יבואו מן המובחר ביותר.

לאחר שמפרט הנביא את רשימת התרומות ומעשרות שביבאו בעת חנוכת בית המקדש השלישי, מדגיש יחזקאל לעם²⁰ כי החובה מוטלת על כל אחד ואחד כולל הנשיא = כהן גדול. הכהן הגדול חייב בנוסף לממן את "העולות והמנחה והנסך בחגים ובחדשים ובשבתות" ובכל זמני הכינוס בבית המקדש. בא' בניסן²¹ יביא הנשיא "פר בן בקר תמים" ובהבאתו יטוהר המקדש. על הכהן להזות מדם החטאת אל "מזוזת הפתח" וארבע פינות העזרה הסמוכה למזבח,²² ומזוזת פתח עזרת ישראל. כך ימשיך לעשות הכהן עוד שישה ימים²³ את שיעיר החטאת ופר ואיל שיקריבו לעולה, ובכך יתכפר חטא האדם שנכנס בטעות למקום האסור לו במקדש²⁴ מרוב שמחה.²⁵

ביום י"ד בניסן יקריבו את קורבן הפסח, ובשבעת הימים הקרובים "מצות יאכל". בי"ד בניסן יביא הכהן הגדול מכספו פר חטאת לכפר על כלל ישראל. בכל אחד מימי חג הפסח יקריב שבעה פרים ושבעה אילים לעולה, בתוספת איפה סולת והין²⁶ שמן לכל אחד מהם, ושעיר עיזים לחטאת.²⁷

בט"ו בתשרי²⁸ ישוב הכה"ג ויביא קורבנות כמו בחג הפסח, אך בשבועות, ראש השנה ויום כיפור²⁹ לא יוסיפו קורבנות למילואים.

הנביא מורה כי שער עזרת ישראל הפונה למזרח יהיה סגור בששת ימי החול, ובימי שבת וראש חודש, אז באים העם להשתחוות לה' ייפתח השער. כאשר יבוא הנשיא לעבוד, כבר יהיה השער פתוח,³⁰ ובעומדו על יד השער הדרומי³¹ "עשו הכוהנים את עולתו ואת שלמיו, והשתחוה על מפתן השער" שישאר פתוח עד הערב כדי שישתחוו דרכו הבאים לבית

¹⁷ יחזקאל מה, טז - מו, יח (אשכנזים); מה, יח - מו, טו (ספרדים); מה, ט - מו, יא (תימנים)

¹⁸ מצודות דוד מה, ט

¹⁹ המלבי"ם (שם, יב) מציין שחובת המלך לטבוע מטבעות בערכים שונים, לתועלת המדינה והעם.

²⁰ תחילת ההפטר למנהג האשכנזים

²¹ תחילת ההפטר למנהג הספרדים

²² רד"ק שם, יט

²³ מצודות דוד שם, יט

²⁴ מצודות דוד שם, שם

²⁵ רד"ק שם, שם

²⁶ מידת נפח השווה ל-4.15 ליטר (על פי שיטת הרב חיים נאה).

²⁷ רש"י (שם, כד) מדייק שהכוונה לכמות קמח שממנה יברור סולת בשיעור של שלושה עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל. (איפה היא מידת נפח השווה לכ-

25 ליטר (על פי שיטת הרב חיים נאה), והיא מתחלקת ל-10 עשרונים.

²⁸ המלבי"ם (שם, יח) מבאר מדוע ימי המילואים בבית שלישי יגיעו מפסח ועד סוף חג הסוכות. במשכן היו 7 ימי מילואים, בבית ראשון הוסיף שלמה 7 נוספים ובסה"כ 14, בבית שני עשה עזרא 21 יום וממילא ראוי קעת שיעשו 28 יום. מאחר וחרבו משכן ו-2 בתים, ראוי להוסיף קעת בבית שלישי את כל ימי המילואים שלהם שלמעשה בטלו ובסה"כ לעשות 70 יום. במשכן היו בנוסף 12 ימים של חנוכת הנשיאים וראוי היה שימשיכו במסורת זו גם בבתי המקדש בתוספת 12 יום בכל פעם. למרות שלא עשו זאת, בבית שלישי יעשו כנגדם כפי שיעשו את ימי המילואים ואם כן יש לנו תוספת של 120 יום, ובחיבור לימי המילואים נגיע ל-190 יום שיסתיימו בשמיני עצרת.

²⁹ מצודות דוד שם, כה

³⁰ משום כבודו לא ראוי שימתין (מצודות דוד מו, ב)

³¹ בשער ההיכל היו שני פתחים קטנים, הצפוני נפתח והדרומי תמיד סגור, שם היה עומד הכהן הגדול (רש"י שם, א).

המקדש. בכל ימי השבת בתקופת המילואים, יקריב הנשיא שישה כבשים ואיל תמימים בתוספת איפה למנחת האיל, וכהרחבת ליבו למנחת הכבשים, בתוספת הין שמן לכל איפת קמח.

בראשי חודשים יביא הכהן הגדול פר, שישה כבשים ואיל תמימים. מנחה בשיעור איפה לפר ולאיל, ולכבשים בהתאם ליכולתו הכספית. גם כאן בתוספת הין שמן לאיפת קמח. כניסתו ויציאתו של הכהן הגדול הייתה משער ניקנור. בימי החגים יכנסו כולם והנשיא בתוכם מהפתח הצפוני או הדרומי, ולאחר שמשתחוים מול פתח ההיכל היו יוצאים מן הפתח האחר.^{32 33}

בשבועות, ראש השנה ויום כיפור לא תהיה תוספת קורבנות, אך תהיה תוספת של מנחות: איפה לפר ולאיל "ולכבשים מתת ידו" בתוספת הין שמן לכל איפת קמח.³⁴ אם ירצה הכהן הגדול להביא קורבן נדבה במהלך השבוע, יעמוד בשער המזרח כל זמן שיעשו הכוהנים את קורבנו, ולאחר מכן יסגרו את השער. בכל יום יוסיף הכהן הגדול על כבש התמיד, כבש נוסף למילואים. מנחתו תהיה שישית איפה קמח ושליש איפה שמן שירטיב את הסולת.³⁵

הנביא מורה כי אם ייתן הכהן הגדול מתנה לבנו מנחתו, תישאר בידו לעולם. אך אם ייתן לעבדו, תשוב אליו ביובל. הנביא מזהיר את הכהן הגדול שלא ייקח מאדמת העם על מנת להגדיל את הרכוש שמוריש לבניו "למען אשר לא יפוצו עמי איש מאחוזתו".

מנהג הספרדים להקדים לקריאה את הפסוק הראשון מהפטרת 'מחר חודש'³⁶ - יהונתן פונה אל דוד ואומר לו כי "מחר חודש", והיעדרותך משולחן המלך תעורר תשומת לב – ולהוסיף בסיום את הפסוק האחרון מאותה קריאה - יהונתן אומר לדוד "לך לשלום" ותזכור כי נשבענו שה' יהיה לעד ביננו ובין זרענו.

מה הקשר בין ההפטרה לפרשה?

קריאת המפטיר עוסקת בהגדרת חשיבות חודש ניסן בהיותו ראש לחודשי השנה, ובקרבן הפסח ואכילת המצות. **ההפטרה עוסקת** בפיאור חודש ניסן בתהליך הטיהור בבניית הבית השלישי, ומציינת את הקרבת הפסח ואכילת המצות. **בנוסף, קריאת המפטיר** פותחת בהוראת ה' למשה כי בהתחדשות הלבנה יהיה ראש חודש, ו**בהפטרה רואים** התייחסות מיוחדת לימים שבת וראש חודש אז מגיעים רבים מן העם לראות את עבודת המקדש.

³² רד"ק ומלבי"ם שם ט"י

³³ רש"י (שם, י') מבאר שהכניסה תהיה דווקא מן הפתח הצפוני והיציאה מן הדרומי.

³⁴ סיום הפטרה למנהג התימנים

³⁵ סיום ההפטרה למנהג הספרדים

³⁶ אם חלה שבת 'החודש' בראש חודש, מוסיפים פסוק ראשון ואחרון מהפטרת ראש חודש 'השמים כסאי'.

'מה?'

לילדים

חידות לפרשת פקודי

1. איזה דבר שינה בצלאל מציווי משה, והתברר שטוב שכך עשה? (רש"י לח, כב)
2. מי העמיד את קרשי המשכן בעת בנייתו? (רש"י לט, לג)
3. מי הקריב קורבנות ביום השמיני למילואים? (רש"י מ, כט)

בכל שבוע יוגרלו 20 שם בין המשתתפים:

- הקראת 3 החידות בשולחן שבת וקיום שיח משותף או
- מענה על 2 חידות בשולחן שבת ללא עזרה (אם ילד אחד מקריא, והאחים עונים, כולם זכאים להשתתף בהגרלה)

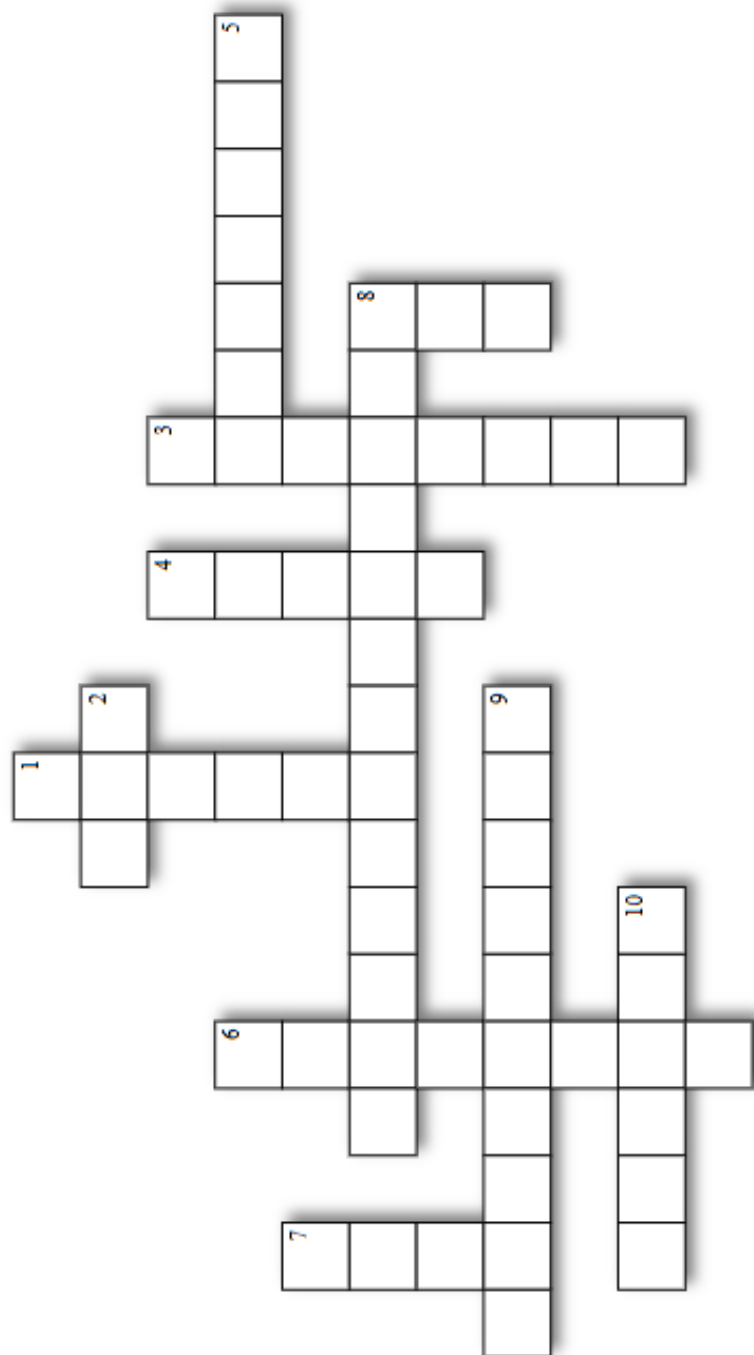
בכל שבוע תתקיים הגרלה נוספת על 40 שם בין הפותרים את התשבץ.

תשובות יש לשלוח עד יום שני בשעה 20:00 לכתובת yaakovkatz1989@gmail.com

מזל טוב לזוכים: (כן, הן באמת זוכות הרבה כי הן שולחות כל שבוע!)

יעל כץ בית שמש (תשבץ 223)

עדינה כץ בית שמש (חידון 223)

מאונך

2. מה היה אורך החושן
5. מה היה על כתפות הכהן הגדול (חסר)
8. מי רחצו ידיהם ורגליהם בכיור (חסר)
9. מתי יסעו בני ישראל ממקומם
10. העוזר של הממונה על מלאכת המשכן

מאונך

1. באיזה חודש הוקם המשכן
3. באמצעותו קידשו את המשכן כליו
4. שם הממונה על מלאכת המשכן
6. הציץ נקשר לראש הכהן באמצעות _____
7. באיזה צד של המשכן שמו את השלחן
8. כמה אדני כסף היו במשכן

עלון זה מוקדש לרפואת:

- בנימין זאב בן
רבקה חיה

לקבלת העלון והנצחות פנו
למחבר:

yaakovkatz1989@gmail.com

0527145013

שבת שלום

צאת השבת	כניסת השבת	
19:34	18:20	ירושלים
19:35	18:38	תל-אביב
19:35	18:38	חיפה
19:34	18:40	באר שבע
19:34	18:37	בית שמש
19:36	18:38	עזה
19:34	18:36	לבנון

בשעה טובה ובע"ה,

השבוע יצא לאור

חלקו השלישי של

ספרי 'מה בפרשה?'

על חומש ויקרא !!

ניתן להנציח לרפואה,

הצלחה ועילוי נשמת

של יקיריכם החל מ-

100 ₪

ניתן גם להזמין מראש

ולקבל את החוברת

עד הבית ב-7.5 ₪ +

דמי משלוח.